

vojske, so ga topli in mučili z lakoto. Ker pa ni hotel ničesar izdati, so ga avstrijski vojaki odvedli v Zemun. Ker je vsled stradanja in naporov zbolel za jetiko, so ga vojaške oblasti puščale tudi domov k staršem v Beograd, toda vedno le za osem dni. Doma ga je vest, da mu je najmlajši brat Bogoljubov padel v vojni in da je bil srednji brat Miloš deportiran na Madžarsko, zelo

Milan Mitić.

potrla. Izdihnil je svojo blago, toda izmučeno dušo v naročju svoje matere.

Vse do danes Mitić ni dobil priskrbenega nekrologa in življenjepisa. Že v zgodnji mladosti je pokazal velik dar za arheologijo in za umetniško občutovanje in razumevanje. Napisal je, s pravim podpisom, ali pod pseudonimom (posebno M. Ravničar) celo vrsto religioznih, političnih in estetskih člankov, razprav in kritik.

Njegova glavna dela so:

Преисторијски златан накит из Велике Врбнице. („Старинар“, N. P. II.) Beligrad 1907.— Аскоси из Винче. („Старинар“, N. P. III.) Beligrad 1908.— О једној десетогодишњици. Beligrad 1911.— Црквени Музеј. („Пијемонт“, 24. VIII. 1911.)— Св. Ђорђе Кратовски. („Пијемонт“, 15. II. 1915.)— Христос у уметности. (Гласник Православне Цркве, 1914.)— Видовданске мисти. (Гласник Православне Цркве, 15. VI. 1914. Beligrad.)

N. Zupanič.

Petindvajsetletnica smrti V. Tomaschka. Naši geografi in etnologi, ki so ob prelomu stoletja študirali na dunajski univerzi, se še gotovo spominjajo ljubeznivega in dobrega profesorja Viljema Tomaschka, ki je napisal znamenita paleoetnološka dela, a je bil tedaj še malo razumevan in dosti malo priznan. Ker se je bavil tudi s staro etnologijo južnih Slovanov in Rusov, naj mu bodo te vrstice posvečene v spomin.

Zgodovinski geograf in etnolog Viljem Tomaschek je bil rojen v Olovcu na Moravskem 26. maja 1841 in je umrl na Dunaju 9. septembra 1901. Osnovno šolo je obiskoval v Iglavi, a po očetovi smrti se je preselil k bratom na Dunaj, kjer je bil sprejet kot eksternist na Terezijansko Akademijo in kjer je profesor Ptaschnik v njem prebudil zanimanje za geografijo, zgodovino in kartografijo. Gimnazijsko maturo je položil na škotski gimnaziji na Dunaju in leta 1860. se je vpisal istotam na univerzo kot slušatelj klasične filologije; zraven tega je proučeval lingvistiko pri Frid. Müllerju in Fr. Miklošiču kakor tudi geografijo pri prof. Simonyu. Po končanih študijah je bil 1864 nastavljen na Akademski gimnaziji kot »Probekandidat« in še istega leta je dobil na

gimnaziji v St. Pöltnu mesto suplenta in 1866 mesto profesorja. Tu je napisal znanstveno razpravo »Miscellen zur alten Geographie« (1867) in zgodovinsko-arheološko studijo »Über Brumalia et Rosalia« (1869), v kateri govori o tračanskem plemenu Besov. Leta 1868. je bil Tomasček prestavljen na Dunaj na Komunalno gimnazijo v 6. mestnem okraju. Tu je v slobodnem času napisal več manjših studij, a l. 1877. je objavil večje delo *Sogdiana*, kot prvi del njegovih centralno-azijskih raziskavanj. S to

V. Tomašek.

razpravo je Tomasček obrnil nase pozornost zgodovinskih geografov in etnologov, zlasti pa H. Kieperta, ki ga je priporočil za izpraznjeno stolico geografije na univerzi v štajerskem Gradcu in katero je Tomasček tudi v resnici dobil (1877). Kot priznanje za nadaljna znanstvena raziskavanja je smatrati njegov izbor za rednega profesorja in za dopisnega člana Akademije znanosti na Dunaju in v Petrogradu. Do l. 1885. je postojala na dunajski univerzi stolica samo za fizično

geografijo, tedaj so pa ustanovili še eno za zgodovinsko geografijo, katero je dobil Tomasček in jo obdržal do svoje smrti. Ker je Tomasček predmet svojega predavanja tako razumel, da je treba človeka (narod) postaviti v center opazovanja in proučevanja, je predaval izvestno historično-politično geografijo. Dasi je Tomasček imel veliko nasprotnikov, ki so ga omalovaževali, vendar je doživel pri kraju svojega življenja mnoga priznanja in odlikovanja doma in na tujem: 1898/99 je bil izbran za dekana filozofske fakultete, 1897 je dobil odlikovanje portugalske kraljevine, 1898 viteški križ avstr. železne krone in 1899 je bil izbran za pravega člana dunajske akademije znanosti. Četudi je bil V. Tomasček nemški vzgojen, vendar je bil Slovanom naklonjen in pravičen za njih kot človek in kot znanstvenik v svojih delih.

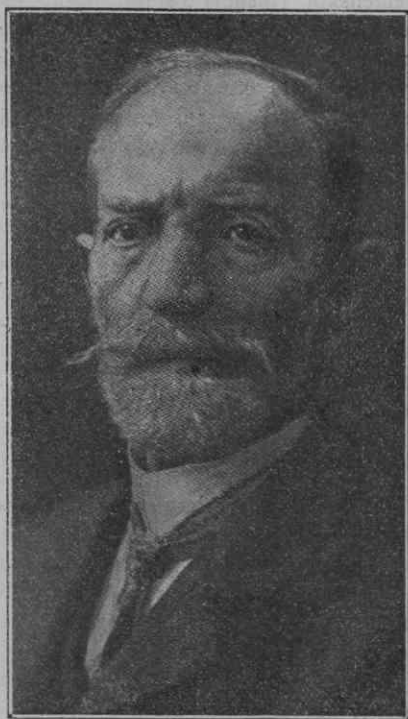
Glavna dela: *Die vor-slavische Topographie der Bosna, Herzegowina, Crna gora und der angrenzenden Gebiete* (Mitt. d. k. k. Geogr. Ges. Wien, 28. Bd., str. 497—528, 545—567. 1880). — *Die Goten in Taurien*. (Ethnologische Forschungen über Ost-Europa u. Nord-Asien.) Dunaj 1881. — *Zur Kunde der Hämos-Halbinsel: Topographische, archäologische und ethnographische Miscellen* (1). (Sitzungsberichte d. k. k. Akad. d. W. Phil. hist. Cl. 99. Bd. 1882.) — *Die Wotjaken*. (Das Ausland 16. Jahrg. 591—594. 1883.). — *Ethnologisch-liturgische Forschungen über den Osten Europas*. (Das Ausland, 1883, str. 701—706.) — *Les restes de la langue Dace*. (Le Muséon 2. Bd. Löwen 1883.) — *Miscellen*, verfasst zur Miklosichfeier im Nov. 1883. — *Auszug aus dem Vortrag: Kritik der Nachrichten Herodots über den alten Tauschhandel zwischen den pontischen u. innerasiatischen Völkern*.

(Mitt. d. Anthropolog. Ges. Wien. 17. Bd. 1887.) — Zur Kunde der Häm-moshalbinsel im 12. Jahrh. nach den Erkundigungen des Arabers Idrisi. (Sitzungsberichte d. k. k. Akad. d. W. Phil. hist. Cl. 113. Bd. 1887.) — Kritik d. ältesten Nachrichten über den sky-thischen Norden: I. Über das arima-spische Gedicht des Aristas. (Sitzungsber. d. k. k. Akad. d. W. Phil. hist. Cl. 116. Bd. 1888.); II. Nachrichten Herodots über den skythischen Kara-waneweg nach Innerasien. (Ibid., 117. Bd. 1888.) — Die heutigen Be-wohner Makedoniens. (Verhandlungen d. 9. Deutschen Geographentages in Wien, 114—123.) — Bericht über die Ausstellung d. Kartographie d. Südost-europäischen Länder. (Ibidem 284—287.) — Das Verhältniss der Thraker und Illyrier zu einander. (Mitt. d. An-thropolog. Ges. in Wien, 23. Jahrg. 1893.) — Die alten Thraker: Eine ethnologische Untersuchung: I. Übers-icht der Stämme. (Sitzungsber. d. k. k. Akad. d. W. Phil. hist. Cl., 128. Bd. 1893.) — Razni veći i manji članki o Pauly-Wissowa, Realencyclopädie der klassischen Altertumswissenschaften (Stuttgart 1894—1926).

Literatura: A. E. Forster, Schrif-ten von Wilhelm Tomaschek. (Sepa-ratni odtis iz Bericht über das 27. u. 28. Vereinsjahr 1900/1901 u. 1901/1902 erstattet vom Verein der Geographen a. d. Universität Wien.) — A. E. For-ster, Professor Dr. Wilhelm Toma-schek. (S. A. a. d. Deutschen Rund-schau für Geographie u. Statistik, 24. Jahrg., 5. Heft.) N. Zupanč.

Devetdesetletnica rojstva antropo-loga A. Weisbacha. Mož, ki je skoraj trideset let delal, da prouči Srbe, Hrva-te in Slovence v antropološkem pogle-du in je o tem predmetu objavil zna-menite studije, pač zasluži, da se mu

v naši znanstveni literaturi in v naši javnosti obudi spomin. Ta mož je bil dr. Avguštin Weisbach, rojen 27. julija 1837 v Komotovu (Komotau) na Če-škem, umrl 17. aprila 1914 v Štajerskem Gracu. Gimnazijo je dovršil v rojstnem kraju, medicino pa v c. kr. kirurški Josefsakademiji na Dunaju. Bil je vojni zdravnik in je postal (leta 1869.) direktor avstroogrškega Nationalhospi-

A. Weisbach.

tala v Carigradu tam do osemdesetih let prejšnjega stoletja. Vrnivši se do-mov je dobil mesto štabnega zdravnika v 1. dunajski garnizijski bolnišnici in potem je postal višji štabni zdravnik in šef sanitete pri XV. armadnem kor-pusu v Sarajevu. Pri upokojitvi (1. ma-ja 1900) mu je bil podeljen čin gene-rala. Dasi je bil A. Weisbach Nемеc, vendar je bil napram južnim Slovanom